

AMURIN TÄYDENNYSRAKENTAMINEN

VEHREYS ASUINYMPÄRISTÖSSÄ JA KAUPUNKIRAKENTEESSA

Tämä diplomityö pohjautuu Amurin korttelit -kesäkilpailun (2018) voittaneeseen työhön ”Havina”. Kilpailussa haettiin ideoita Amurin täydennysrakentamiseen. Kilpailualueeksi oli rajattu viisi korttelia Satakunnankadun varrelta, Amurin museokorttelia vastapäätä. Ehdotuksissa tuli esittää yleissuunnitelma koko kilpailualueelle sekä tarkemmat suunnitelmat koskien yhtä vaapaavalintaista korttelia.

Suunnittelutyön lähtökohtana oli alueen vehreyden nostaminen keskeiseksi arvoksi ja identiteetin muodostajaksi. Työn saama palaute oli hyvää ja nosti myös esille suunnitelman vehreyden ja viherratkaisuiden laadun:

”Ehdotuksessa korostuu vihreys, jossa nykyistä kaupunkirakennetta on kunnioitettu ja täydennetty monipuolisen näyttävällä, mutta kuitenkin maltillisella uudisrakentamisella. Paalikkamaiset täydennysrakennusosat tuovat vertikaalisuutta ja rytmiä vanhojen rakennusten julkisivuihin, jolloin ne ovat saaneet kokonaan uuden ilmeen, päivityksen 21. vuosisadalle. Kilpailuehdotus sisältää erittäin hyvää asutosuunnittelua. Rakennusmassojen porrastus on ratkaisu monipuolisen luontevasti. Työssä viherkattojen ja maantasoisien pihojen ideointi on ammattimaista ja mielenkiintoista.”

Diplomityössä kilpailutyötä on jalostettu pidemmälle ohjaajani Markku Karjalaisen opastuksella ja sitä on tarkasteltu laajemmin vehreyden, hyvinvoinnin ja ekologisuden näkökulmasta. Tarkemman tarkastelun kohteena ovat olleet yksityisen ja julkisen tilan hierarkia, suunnittelualueen toimivuus kokonaisuutena, asuntojen toiminnallisuus sekä suunnitelman toteutustapa ja rakenteet.

KAUPUNKIRAKENTEEN KEHITYS

Amurin sijainti Tampereen nopeasti kehittyvän keskusta-alueen välittömässä läheisyydessä aiheuttaa alueelle suuren kehityspaineen. Amuri koki vastaavanlaista painetta viimeksi 1950-luvulla, jolloin alueen saneerausta alettiin valmistella. Amurin asuinolot ja kaupunkirakenne olivat auttamatta muusta kaupunkikehityksestä jäljessä, ja nyt käsillä on vastaavanlainen tilanne. Kaupunkirakentamista pyritään tiivistämään ja tehostamaan entisestään, ja Amurin väljään rakennettu alue näyttäytyä käyttämättömänä potentiaalina. Amurin väljyys näyttäytyy alueella asuvien ja oleskelevien näkökulmasta positiivisena asiana, mutta alueen kehityksen kannalta väljyys asettaa niin haasteita kuin mahdollisuuksia.

Amurin kehitys historiasta nykypäivään on tyyppilinen esimerkki asuin- ja kaupunkirakentamisen kehityksestä Suomessa. Historiallisessa Puu-Amurissa asuttiin tiheästi. 1870-luvulta lähtien Amurissa asui n. 2,5 asukasta/huone ja asuinolot sekä infrastruktuuri kehittivät hitaasti. Suuri muutos tapahtui niin Amurissa kuin muualla Suomessa sotien jälkeen, jolloin vanhaa rakennuskantaa alettiin pitää taakkana ja esteenä rakentamisen modernisaatiolle. Amurin kehitykseen vaikutti suuresti metsäkaupunki-ideologia, jossa rakentaminen esitettiin vapaasti luontoon sijoittuvaksi. Myös Suomen kaupunkisuunnitteluideologiaan suuresti vaikuttanut Teknillisen korkeakoulun professorina vuosina 1940- 1959 toiminut Otto-Iivari Meurman otti kantaa Tampereen keskustan asemakaavan päivittämiseen ja vaati, että kaupunkien uudistamisessa käytettäisiin ”avointa rakennustapaa” (Haapasaaari, 2016).

1950-luvun saneeraustarpeita perusteltiin mm. liian tiheällä katuverkostolla, pimeillä pihoilta, katujen kapeudella sekä oleskelupaikkojen ja viheralueiden puutteella. Ratkaisuksi esitettiin rakennetta, jossa vanhat puutalokorttelit käännettiin ikään kuin sisäpuoli ulospäin, jolloin rakennusmassa sijoittui tontin keskelle ja piha-alueet sen ympärille. Ratkaisulla päästiin siis tavoitteeseen väljemmästä ja vihreämmästä alueesta. Väljyys ja vehreys ovat olennainen osa Amurin nykyisiä identiteettiä ja todetusti alueen kiitellyimpiä piirteitä. Alueen arkkitehtuuri sitä vastoin on saanut osakseen kovaakin kritiikkiä. Jo 1960-luvulla saneerattua Amuria on luonnehdittu monotoniseksi, tylsäksi, jopa rumaksi. Amurin katukuvaa hallitsevat laajat pysäköintialueet sekä ikkunattomat maantasokerrokset.

Edellisen saneeraustarpeen edessä osattiin tunnistaa ja ratkaista keskeisiä ongelmia. Täydellinen muodonmuutos toi sekä kiitosta että kritiikkiä, ja nyt uuden kehittämistarpeen edessä on tärkeä tunnistaa jälleen kehitystarpeet siten, että jo saavutetut ja toimivaksi havaitut tavoitteet saataisiin säilytettyä.

AMURIN MERKITYS TAMPEREEN KESKUSTAN KAUPUNKIRAKENTEESSA

”Ympäristöt, joilla on vahva kulttuurihistoriallinen menneisyys - koetaan helposti tunteisiin ja mielteisiin vaikuttavina. Näin erityisesti silloin, kun niiden menneisyyttä voidaan lähestyä mielikuvituksen ja tarinankerronnan kautta.” (Rannisto, 2015)

Amurin alue tunnetaan parhaiten tarinana. Harva muistaa, millainen puutalokorttelien muodostama alue aikanaan oli, mutta lähes kaikki tuntevat tarinan siitä, miten alueesta tuli nykyisenlainen. Alueen arkkitehtuuria tarkastellessa saattaa herätä kaippu menneisyyteen, joka on olemassa vain kuvitelmissa. Menneisyyden merkitys alueen identiteetissä on edelleen vahva, vaikka tarinassa tapahtunut käännekohta muutti alueen pysyvästi omaksi vastakohtakseen ja umpikorttelien muodostamasta tiivistä rakenteesta tuli väljästi rakennettu, puistomainen kokonaisuus. Vehreytensä ja väljyytensä vuoksi Amuri poikkeaa suuresti keskusta-alueen korkeammasta ja tiivimmästä rakenteesta. Romantisoidut mielikuvat menneestä sekä keskusta-alueen välitön läheisyys luovat kuitenkin painetta tiivistää Amurin alueen rakennetta. Alueen väljyyden vuoksi sen ainoana potentiaalina nähdään herkästi rakenteen tiivistäminen, ja alueen nykyiset arvot sekä merkitys jäävät tunnistamatta. Amurin nykytilaa tarkastellessa voidaan todeta, että nimenomaan alueelle syntynyt vehreys ja väljyys olisivatkin suurimpia arvoja niin alueellisesti kuin koko kaupunkirakenteen kannalta.

Amuri tunnistetaan paikaksi lähinnä poikkeavan rakenteensa ja tarinansa vuoksi. Alueen varsinainen identiteetti tuntuu nojaavan eri sävyisiin mielikuviin, ei niinkään sen nykyiseen muotoon. Vehreyden luomasta viihtyisyydestä huolimatta alueen rakenne on jäsentymätön ja sen ilmettä hallitsevat monotoninen arkkitehtuuri, kadunvarsipysäköinti sekä pysäköintipihat autotallien ovieneen. Täydennysrakentamisella alueen rakennetta on mahdollista selkeyttää, mutta fyysistä ympäristöä muutettaessa puututaan myös alueen sosiaaliin ja toiminnallisiin tekijöihin, jotka nykyisellään nojaavat alueen vehreyteen ja väljyyteen. Haasteena onkin rakentaa Amurin identiteettiä muuttamatta sitä täysin.

Tampereen kaupunki kasvaa ja kehittyy nopeaa tahtia. Uusia paikkoja syntyy ja nykyisten merkitykset muuttuvat. Amurin alueen kehittäminen ei vaikuta ainoastaan alueen sisäisiin tekijöihin vaan myös sen merkitykseen osana laajempaa paikkaverkostoa. Tärkeässä roolissa on paitsi rakennusten arkkitehtuuri myös niiden väliin jäävä tila ja se, minkälaisia sosiaalisia ja toiminnallisia tekijöitä tilat mahdollistavat. Täydennysrakentamisen uhkana on kaupunkirakenteen monotonisuus. Muusta ympäristöstä erottuminen auttaa myös painamaan paikan mieleen sekä vahvistaa paikan kokemista ja paikkaidentiteettiä. Ympäristöä ja yhdyskuntarakennetta varioimalla on mahdollista monipuolistaa kaupunkikulttuuria kaikille antoisaksi.

Tiiviissä yhdyskuntarakenteessa puistojen ja kaupunkiviherän merkitys korostuu, ja kaupungin kasvaessa myös viheralueita on syytä kehittää. Luontevin ja kaupunkirakenteen kannalta edullisin tapa rakentaa Amurin paikkaidentiteettiä olisi kehittää ja vaalia alueen vehreyttä. Luontoon liittyvät kollektiiviset kokemukset luovat paikan henkeä ja vaikuttavat siihen, miten alue koetaan ja mitä sen ominaisuuksia pidetään yhteisöllisesti merkittävänä. Vehreys rikastaa alueen sosiaalista pääomaa sekä kulttuuria luomalla ja tukemalla alueen sosiaalisia ja toiminnallisia tekijöitä. Sen lisäksi, että luonnon läheisyys luo viihtyisämpää ja monipuolisempaa kaupunkiympäristöä sillä on merkittävä vaikutus ihmisen hyvinvointiin. Luonnossa liikkuminen alentaa stressiä, parantaa tarkkaavaisuutta sekä edistää palautumista. Luonnonympäristöjen fysiologiset hyödyt ovat perusteltavissa ihmisen lajikehityksen näkökulmasta. Ihminen on kehittynyt tarkkailemana luontoa, mutta kaupunkiympäristöön ei ole kehittynyt biologisesti virittyntä reaktiivaisuutta. Luonnossa on vähemmän vireystilaa nostavia ärsykeitä, ja jo lyhyt luontokokemus saattaa levytää. (Aura et al,1997)

Puu-Amurin tuho muutti Amurin identiteetin täysin, mutta loi samalla pohjan uudentaliselle kaupunkirakenteelle. Amurista löytyy paljon potentiaalia ja koko alueen uudelleen rakentaminen tuskin on tarpeen. Tarkastelemalla Amurin vahvuuksia ihmisen – asukkaan tai kävijän – näkökulmasta on mahdollista löytää lähtökohdat kaupunkimaiselle, vehreälle ja viihtyisälle täydennysrakentamiselle.

”HAVINA” JULKISIVU ITÄÄN 1:200

Verheys, sen vaihtelevuus on osa suunnitelman arkkitehtuuria. Kuvassa lopullisen suunnitelman julkisivu, joka aukeaa yksityisempään korttelipuistoon.

ILMAKUVA AMURIN ALUEESTA JA LOPULLISESTA SUUNNITELMASTA. SUUNNITTELUALUE KOROSTETTUNA VIHREÄLLÄ.

AMURIN TÄYDENNYSRAKENTAMINEN

VEHREYS ASUINYMPÄRISTÖSSÄ JA KAUPUNKIRAKENTEESSA

Amurin korttelisuunnitelma Havina tarkastelee alueen täydennysrakentamispotentiaalia viides-ssä korttelissa Satakunnankadun varrella. Suunnitelman päätavoitteena on ratkoa haasteellinen sijainti vilkkaasti liikennöiden kadun varrella sekä voimistaa alueen identiteettiä vihreänä kaupunginosana. Havina tekee useita viittauksia historiallisen Puu-Amurin monimuotoisuuteen kuten korttelien sisälle syntyviin tiloihin, yhteisöllisyyteen ja moni-ilmeiseen arkkitehtuuriin, mutta huomioi myös alueen nykytilan ja korostaa sen parhaita puolia. Suunnitelman keskeiset ratkaisut on esitetty tarkemmin korttelissa numero neljä.

KONSEPTI JA KOKONAISUUS

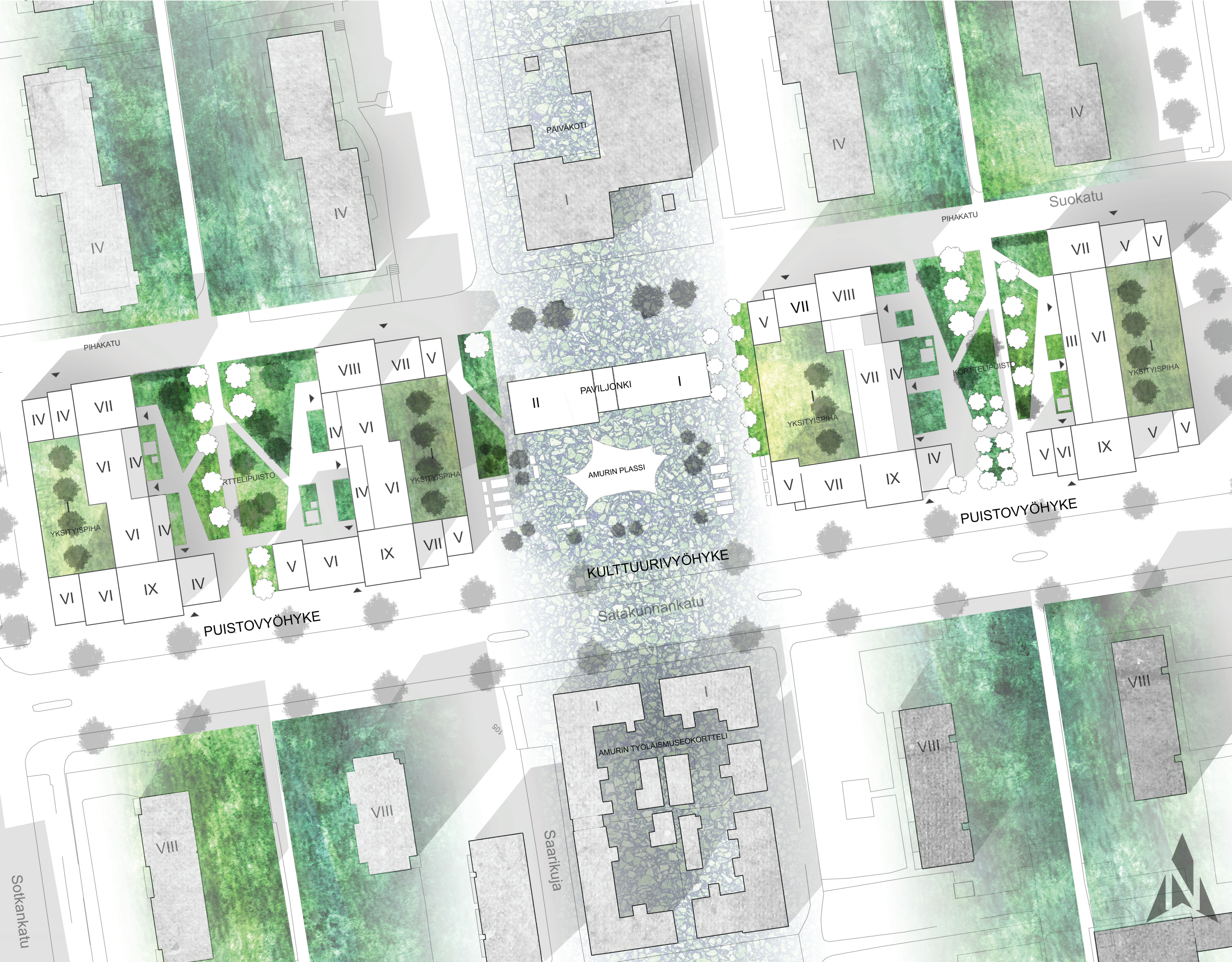
Suunnittelun ensimmäisenä lähtökohtana oli luonnon läheisyyden merkitys urbaanissa asuinympäristössä. Nykyisen Amurin merkittävimpiin piirteisiin kuuluu alueen väljyys ja vehreys, joiden ansiosta sekä alueen asukkaat että muut käyttäjät kokevat alueen viihtyisänä. Suunnitelman tavoitteena on säilyttää ja suojata alueen vehreyttä. Käytännössä tämä tapahtuu minimoimalla rakennettava maapinta-ala sekä korvaamalla ja lisäämällä vehreyttä viherkattorakenteilla, pihakansilla sekä kasvillisuuden käytöllä rakennusten julkisivuissa. Suunnitelman kannalta tärkeää oli myös jättää riittävästi täysin rakentamatonta maapinta-alaa, jotta kasvillisuudella on mahdollisimman hyvät puitteet kukoistaa. Tavoitteena oli luoda mahdollisimman monipuolista, monikäyttöistä ja helposti saavutettavaa ulkotilaa ensisijaisesti korttelien asukkaiden käyttöön, mutta myös koko keskusta-alueen virkistykseen.

Suunnittelualueena olevat viisi korttelia sijoittuvat alueen vilkkaimman kadun, Satakunnankadun viereen, jolloin kortteliin sijoittuvalla lisärakentamisella on merkittävä rooli. Suunnitelmassa lisärakentaminen on pääasiassa sijoitettu Satakunnankadun ja Suokadun suuntaisesti, suuremman volyymin sijaitessa Satakunnankadun puolella. Näin sijoitettuna rakennusmassat suojaavat aluetta liikenteen melulta ja päästöiltä ja luovat viihtyisämpää ympäristöä.

Rakennukset eivät täysin sulje aluetta, pikemminkin luovat portteja alueelle yhdistäen alueen kevyenliikenteen väylät osaksi suurempaa verkostoa. Rakennusmassojen sijoittuminen Satakunnan kadun varteen yhtenäistää Satakunnan kadun ilmettä ja tekee kadun varresta urbaanin. Myös Suokadun katulinjaa on tiivistetty. Rakennusmassojen korkeudet mukailevat lähialueen rakennusten korkoja vaihdellen neljästä yhdeksään kerrokseen.

Olemassa olevista rakennuksista suurin osa on säästetty ja niitä on korotettu vain muutamalla kerroksella. Uudismassat sijoittuvat olemassa olevien rakennusten päätyihin ja ne on tarkoitettu toteuttamaan puurakenteisina. Poikkeuksena on Amurin museokorttelin vastapäinen tontti, jolla oleva liikerakennus puretaan ja tilalle rakennetaan hybridikortteli. Kortteli toimii parina vastapäiselle museokorttelille ja sen keskelle syntyy "plassi", julkinen aukio, johon korttelin kiviajassa olevat liikkeet avautuvat. Korttelin ylemmissä kerroksissa on asuntoja ja päälimmäisenä kasvihuone.

Suunnitelman toiminnallisena tavoitteena on monipuolisuus. Asuntojakama vaihtelee tilavista yksioista perheasuntoihin ja suunnitelmassa esitetään myös monenlaisia asukkaiden yhteiskäyttötiloja sekä kiviajallaan liiketiloja. Havina huomioi myös ulkotilojen monimuotoisuuden ja monikäyttöisyyden, jotta korttelien asukkailla olisi mahdollisimman hyvät mahdollisuudet nauttia vehreydestä.

AMURIN TÄYDENNYSRAKENTAMINEN

VEHREYS ASUINYMPÄRISTÖSSÄ JA KAUPUNKIRAKENTEESSA

KORTTELIPIHAT

Olemassa olevien rakennusten sijoittuminen tonttien keskelle tekee korttelipihojen pa-lauttamisesta haasteellisen. Suunnitelmassa pihvoja on käsitelty kahdella tavalla. Kortteleiden 1 ja 2 sekä 4 ja 5 väliin sijoittuvat väljät ja vehreät korttelipuistot toimivat sekä kortteleiden asukkaiden että muiden alueella liikkuvien ihmisten virkistyskäyttöön. Puistot ovat sekundaarisia mutta tärkeitä virkistysreittejä, joten väylien säilyminen avoimina oli tärkeää. Korttelipuistojen toiminnallisuus on asukkaiden itse määriteltävissä, ja puistot soveltuvat leikkiin, viljelyyn, harrastamiseen tai jopa pienimuotoisten Amurin alueen tapahtumien järjestämiseen. Kussakin korttelissa on puistoihin aukeavia työ-/pajatiloja, joita asukkaat voivat hyödyntää omaan puu-hasteluun tai esimerkiksi pihakirppistöimintaan.

Tavoitteena on, että Amurin keskelle syntyvä julkinen puistovyöhyke ei jäisi ainoaksi avoimeksi ja vehreäksi osaksi, vaan että korttelipuistot voisivat jatkaa Satakunnankadulta rautatiehen saakka.

Korttelien pihakannet on suunnattu vilkkaampien liikenneväylien puolelle korttelia. Näiden kansien päälle syntyy kuhunkin kortteliin yksityinen ja suojaista sisäpiha, joka on nostettu irti katujen hälinästä. Kannelle aukeaa pääasiassa taloyhtiön yhteiskäyttötiloja kuten sauna ja lisää työ-/pajatiloja, mutta myös muutama asuntokohtainen piha. Lisäksi suunnitelmaan sisältyy monta viherkattoa ja olemassa olevien rakennusten korotusosien päällä on kasvihuone.

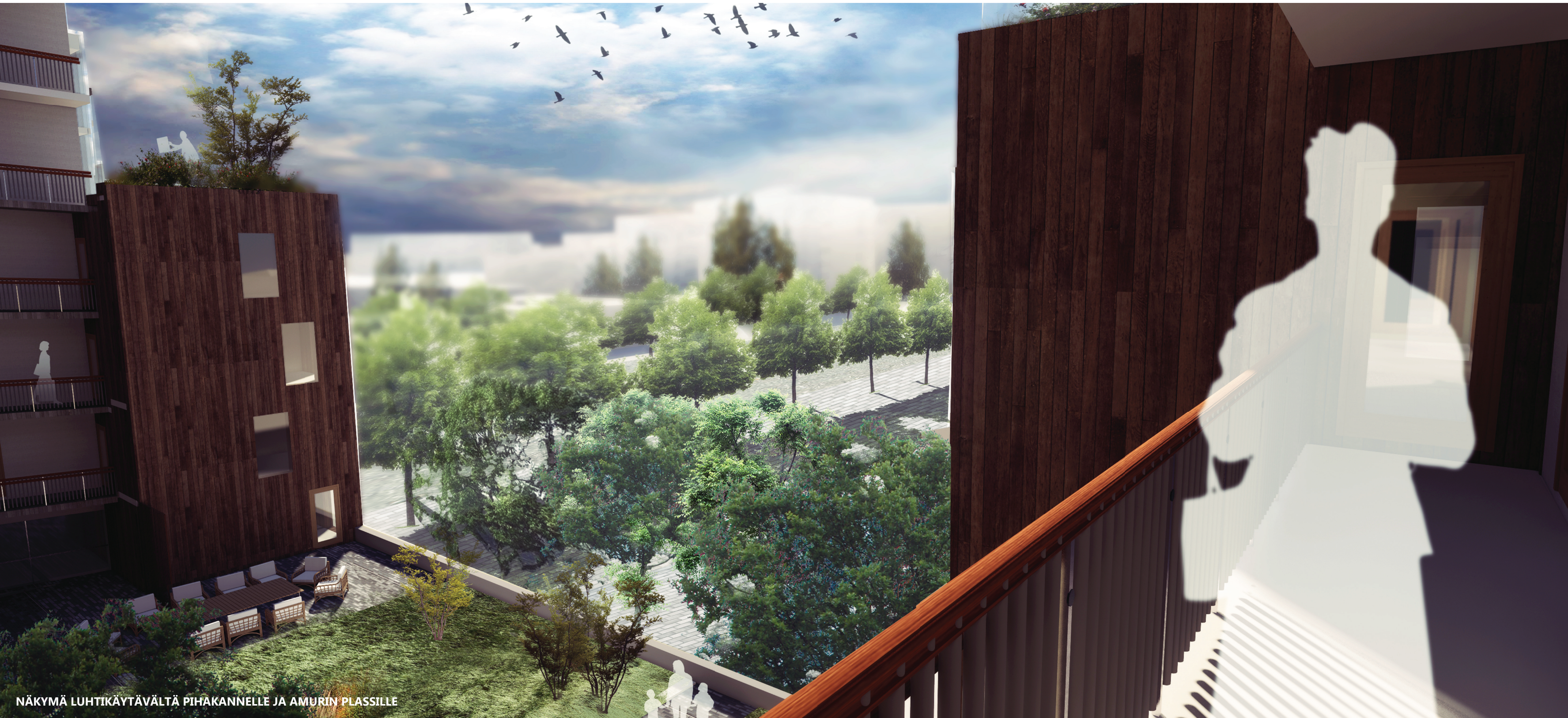
Suunnitelmassa on hyödynnetty liikenteen kehäratkaisua, mikä mahdollistaa autoliikenteen poistamisen alueen sisältä. Kadunvarsipaikoitus on siirretty pihakannen ja maan alle, ja kulku pysäköintiin tapahtuu liikenteen kehäratkaisun mukaisesti joko uloimmalta kehältä tai pihakaduksi muutetun Suokadun kautta. Pihakatu on laatoitettu asfaltoinnin sijaan.

POHJAPIIRROS MAANTASOKERROS 1:500

LEIKKAUS A-A 1:200

NÄKYMÄ LUHTIKÄYTÄVÄLTÄ PIHAKANNELLE JA AMURIN PLASSILLE

AMURIN TÄYDENNYSRAKENTAMINEN

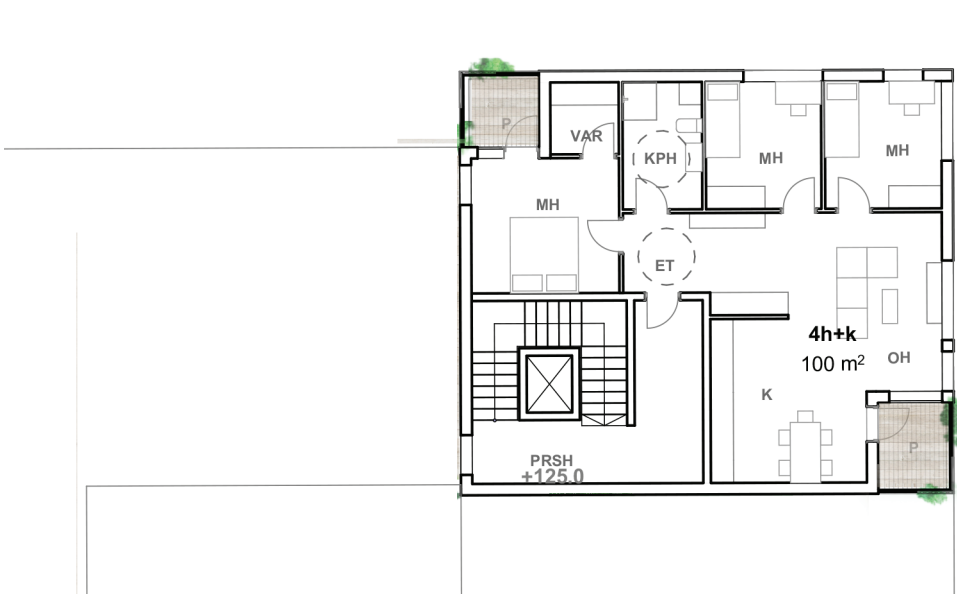
VEHREYS ASUINYMPÄRISTÖSSÄ JA KAUPUNKIRAKENTEESSA

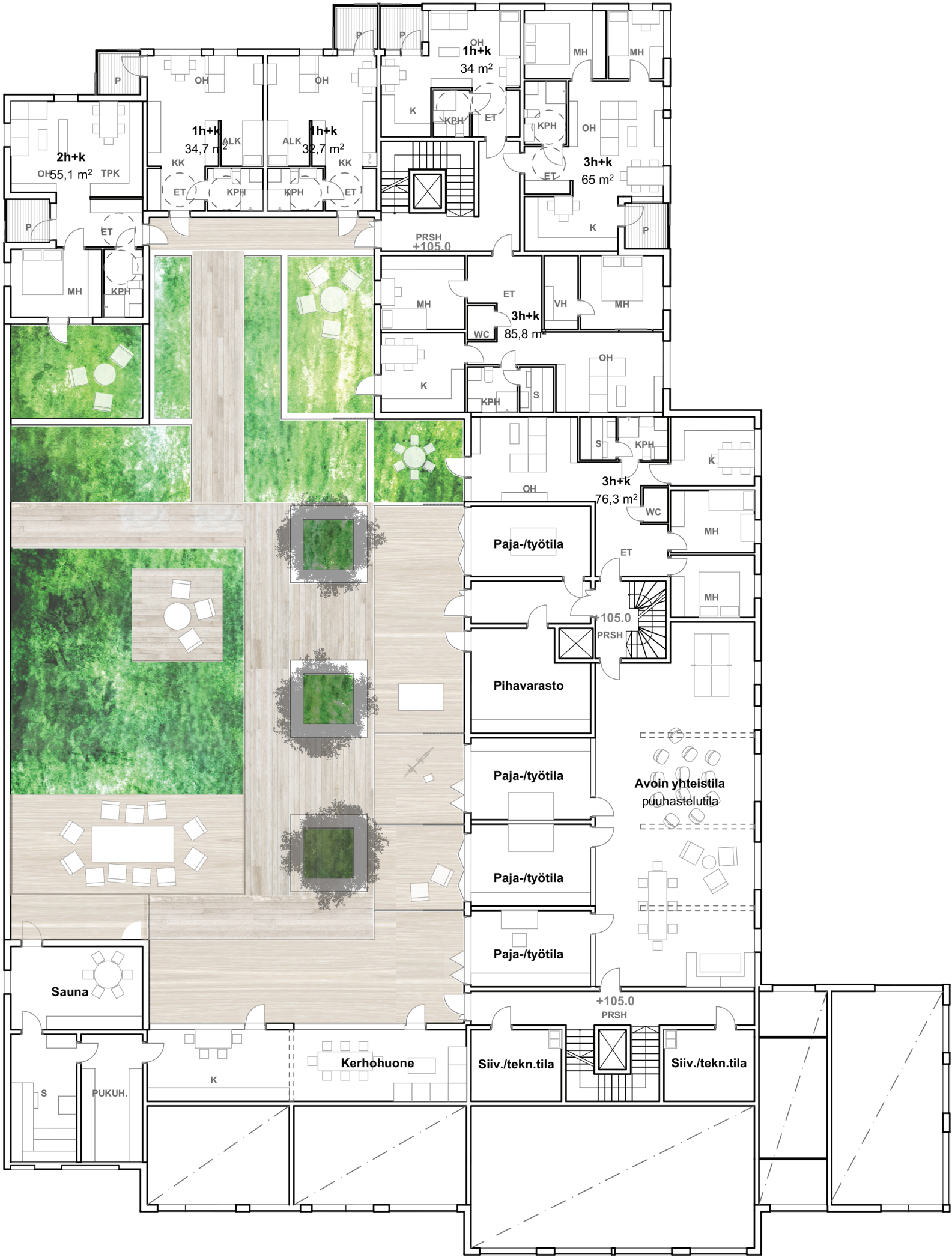
POHJARATKAISUT

Maantasokerroksessa sijaitsevat korttelin liiketilat, osa pysäköinnistä kannen alle sijoitettuna, väestönsuoja- ja varastotilat sekä asukkaiden käyttöön tarkoitettuja pajatioja. Yhteiskäyttötilat sijaitsevat eri puolilla rakennusta ja ne ovat kaikki yhteydessä ulkotiloihin. Osa pajoista aukeaa alueen keskellä olevalle torille. Suurin osa yhteiskäyttötiloista sijaitsee toisessa kerroksessa ja niistä on yhteys yksityiselle pihakannelle.

Korttelin asuntojakauma vaihtelee tilavista yksioista perheasuntoihin, mutta pääpaino on pienemmissä yhden- ja kahden huoneen asunnoissa, joita asunnoista on kaikkiaan lähes 70%. Suuremmat asunnot sijoittuvat pääasiassa vanhaan, säilytettävään osaan. Lähtökohtaisesti kaikissa asunnoissa on pyritty huomioimaan jako yhteisen ja yksityisen välillä, huolehti- maan riittävästä luonnonvalosta sekä yhteydestä luontoon materiaalien ja näkymien kautta.

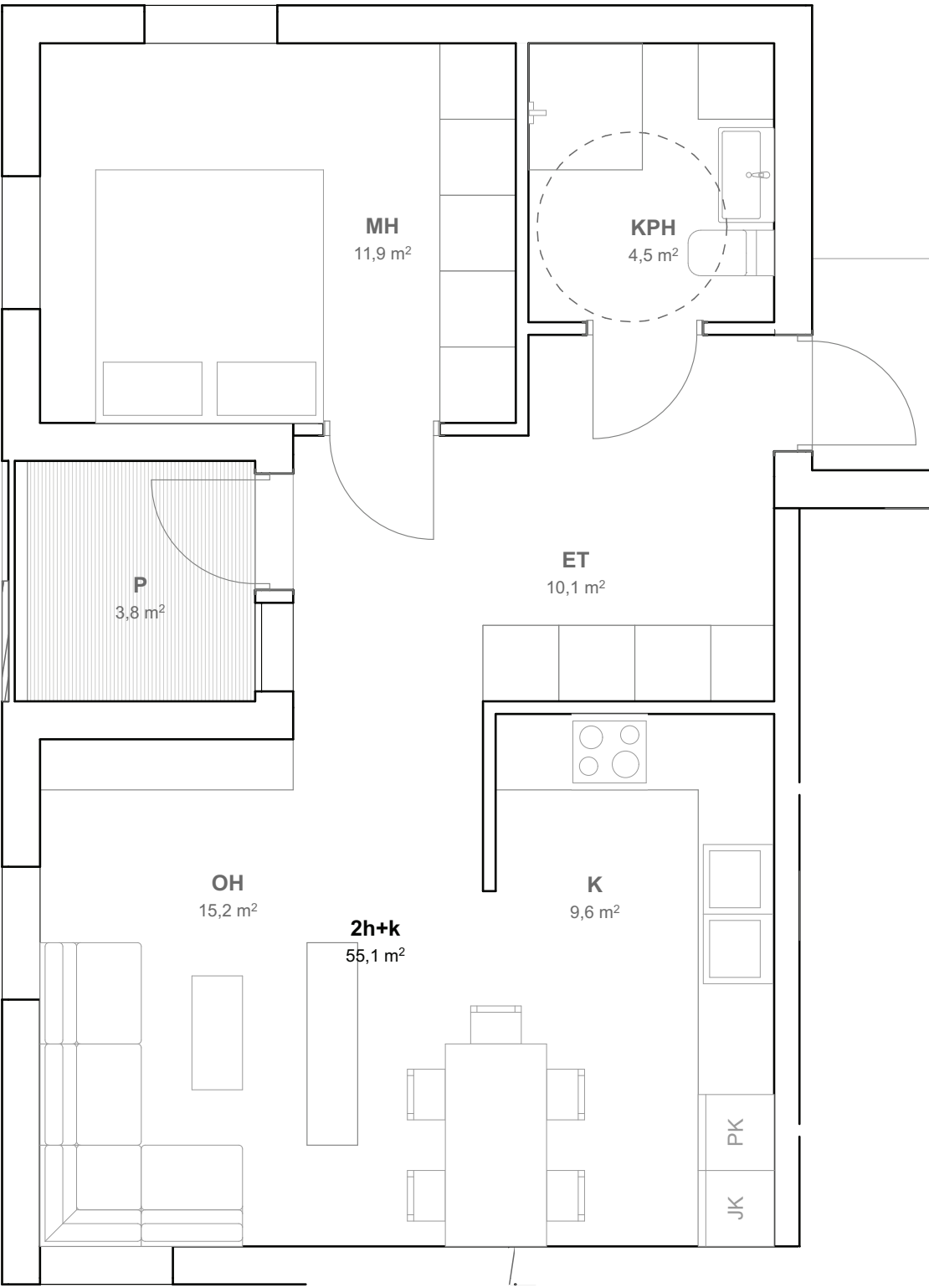
POHJAPIIRROS 8-9.. KERROS 1:200
Suunnitelmassa vain ylempi torni nousee 9. kerrokseen.

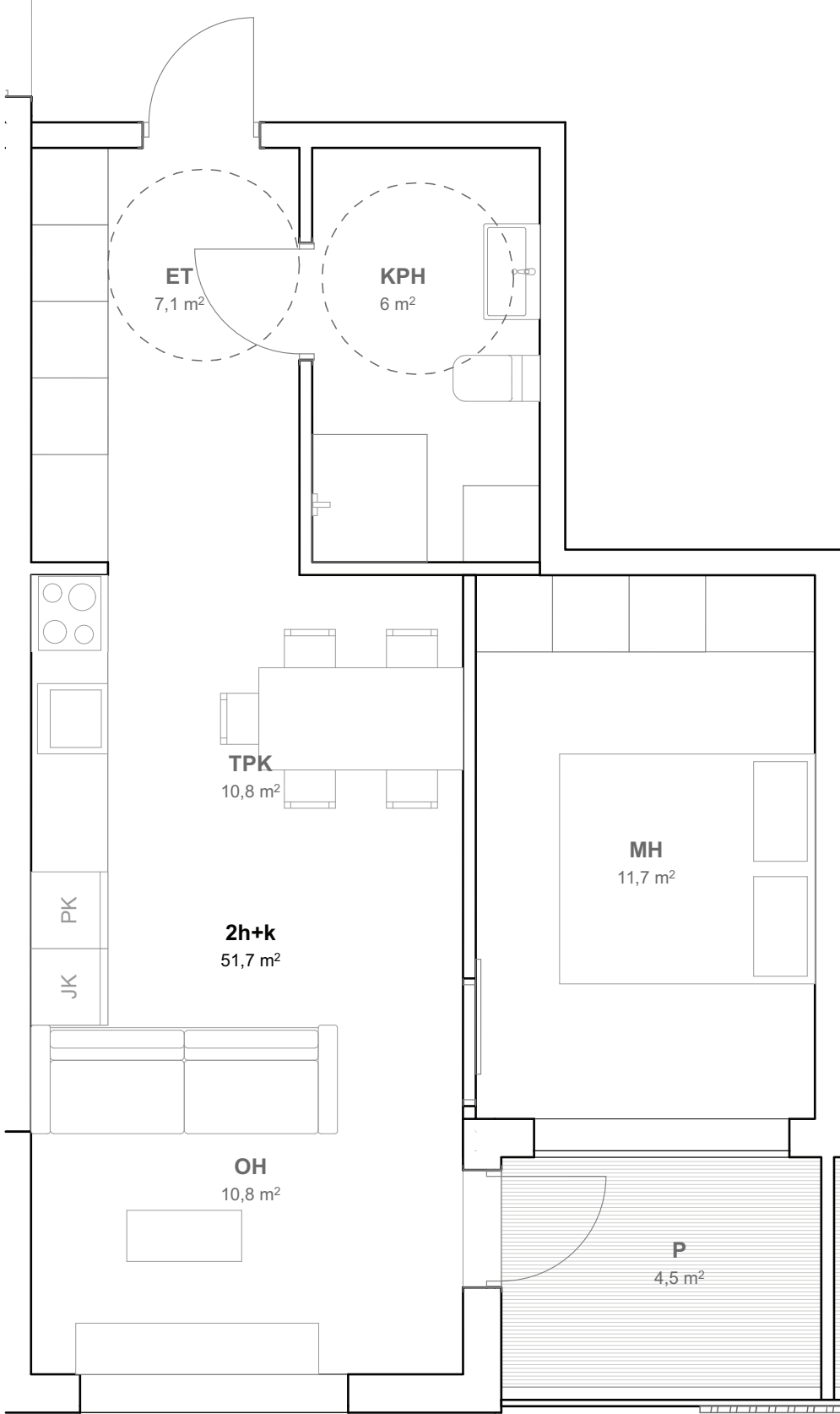
POHJAPIIRROS 2. KERROS 1:200

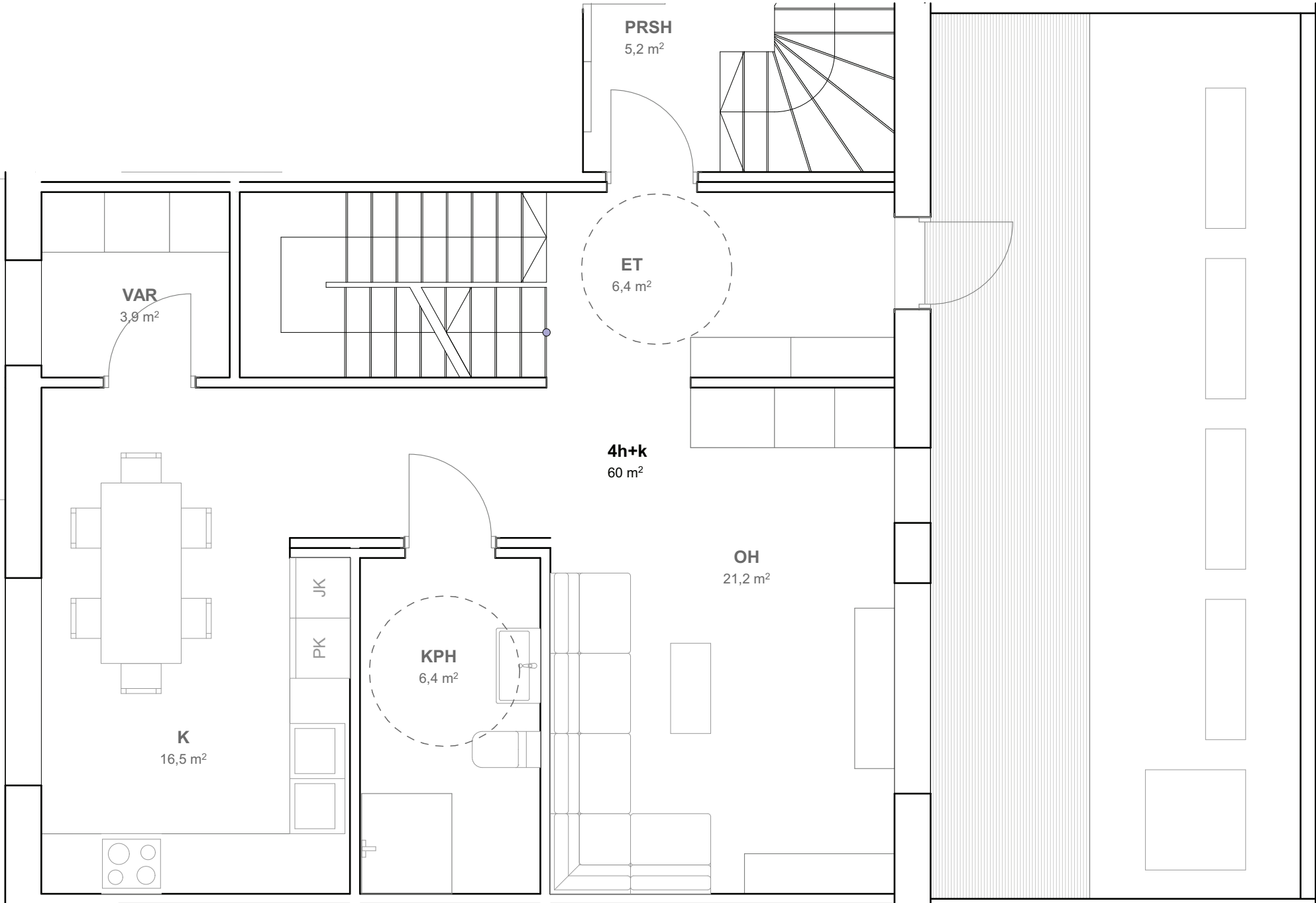
POHJAPIIRROS KERROS 1:200

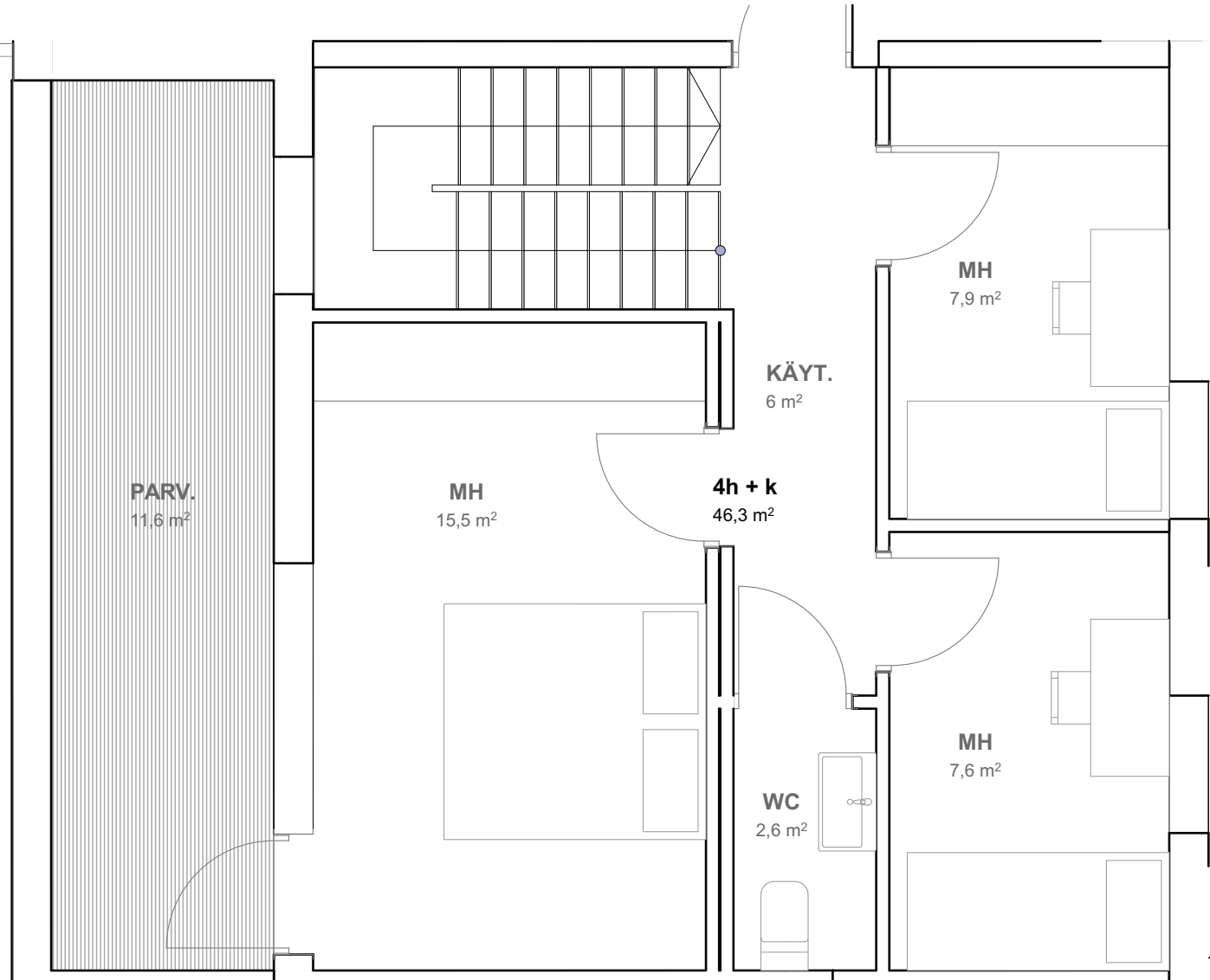
ASUNTOPOHJA KAKSIO 1:50

ASUNTOPOHJA KAKSIO 1:50

ASUNTOPOHJA KOROTUSOSAN PERHEASUNTO ALAKERTA 1:50

ASUNTOPOHJA KOROTUSOSAN PERHEASUNTO YLÄKERTA 1:50

AMURIN TÄYDENNYSRAKENTAMINEN

VEHREYS ASUINYMPÄRISTÖSSÄ JA KAUPUNKIRAKENTEESSA

ASUNNOT

Yksiöt ovat kooltaan vähintään 32 m2, jolloin niissä on mahdollista erotella eri toimintoja eri tiloihin. Yksioissä on tarkoituksella pyritty välttämään tupakeittiöratkaisuja, jotta pienessäkin asunnossa on mahdollista jakaa tilat yhteisiin ja yksityisempiin toimintoihin. Uusissa kaksioissa olohuone ja keittiö muodostavat yhden tilan, joihin saadaan valoa kahdesta eri suunnasta. Kummassakin pohjaratkaisussa, erityisesti uudismassojen päätyihin sijoittuvissa kaksioissa, makuuhuone on erotettu selvästi omaksi, yksityiseksi alueekseen. Kolmioissa ja neliöissä ikkunat avautuvat parhaimmillaan kolmeen eri ilmansuuntaan, jolloin asunnot ovat valoisia. Pohjaratkaisuiltaan ne noudattavat samaa periaatetta, jossa makuuhuoneet ovat oma yksikkönsä ja keittiö on rajattu omaksi tilakseen, joka avautuu luontevasti

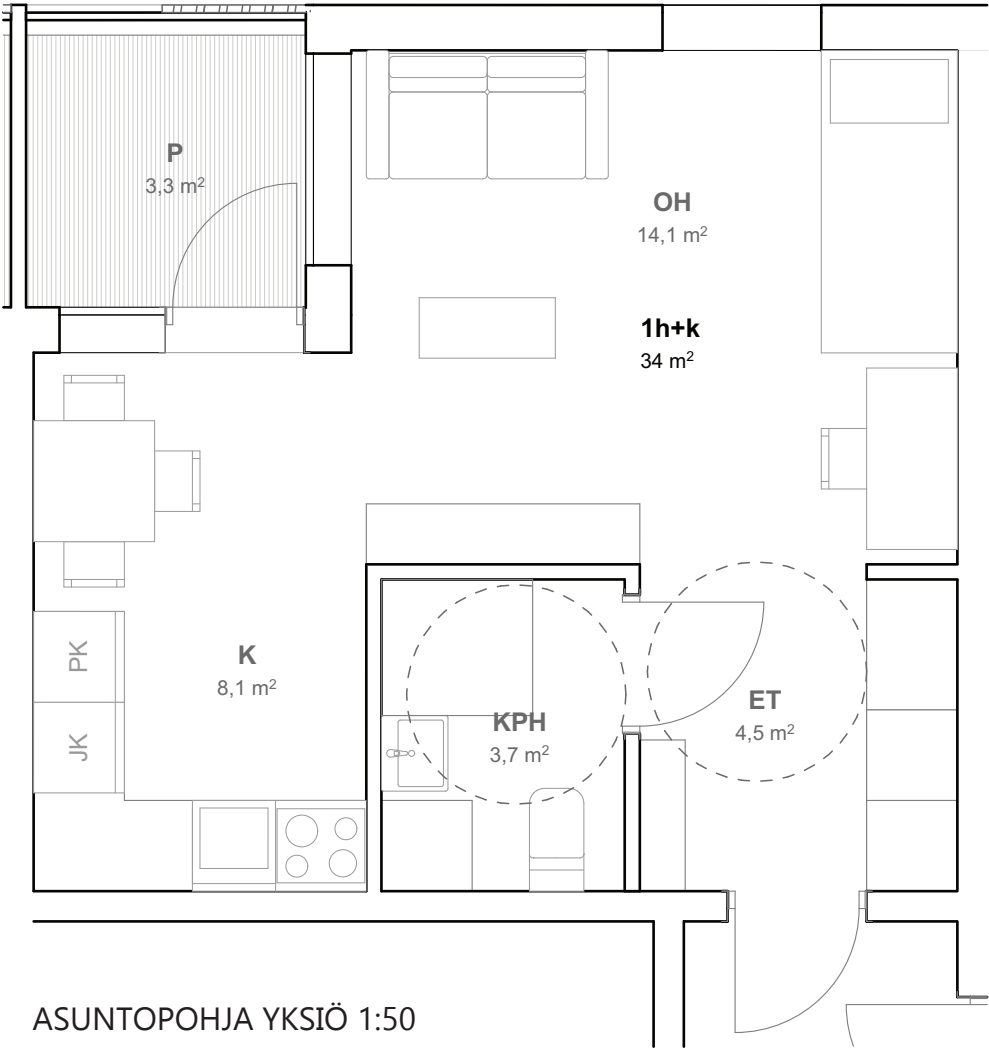
Kaksikerroksiset perheasunnot sijoittuvat pääasiassa olemassa olevan rakennusosan korotukseen kuin urbaanit omakotitalot. Jokaisella "omakotitalolla" on oma kattopiha ja parveke. Jokaisen asunnon yhteydessä on joko parveke tai muu ulkotila, ja asunnoissa on suuret, lattiasta kattoon ulottuvat ikkunat. Asunnoissa on myös huomioitu niiden personointi. Asuntojen seinäpinnoista rajattu osa on näkyvää CLT-pintaa, jonka asukas voi halutessaan peittää tai jättää näkyviin. Parvekelasituksen yhteydessä oleva puurimoitus mahdollistaa asutokohtaisen ulkotilan muokkaamisen. Asukas voi vaikuttaa rimoituksen paikkaa ja tiheyteen, ja näin vaikuttaa näkymään ja rimoituksen antamaan näkösuojaan. Halutessaan asukas voi jopa tuoda julkisivuun vaihtelevuutta kasvillisuudella.

Asuntojakauma (yhteensä 76 asuntoa):
1H+KT 30kpl
32,7-35,5m2

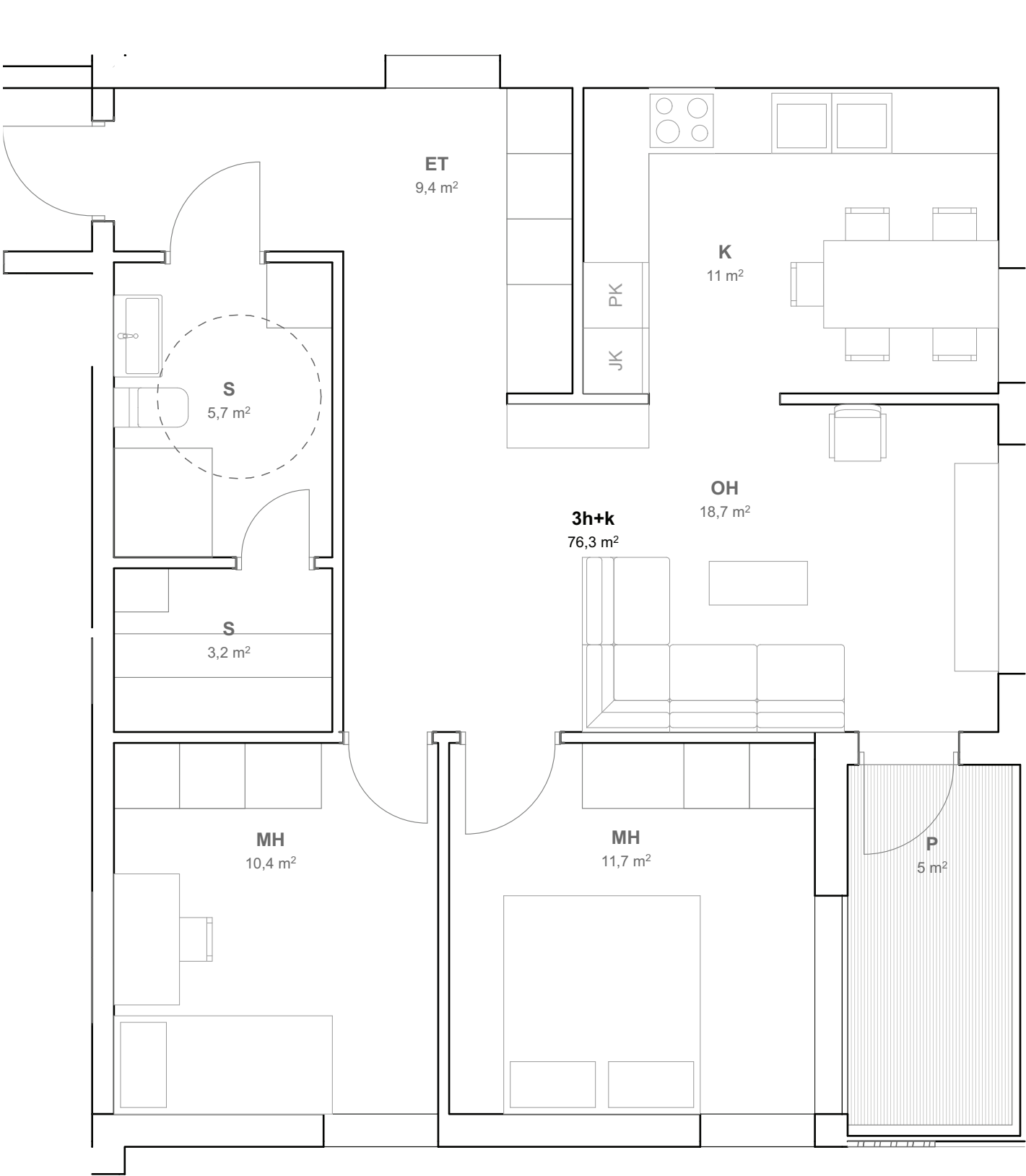
2H+KT 23kpl
49,9-51,7m2

3H+KT 18kpl
65m2-88m2

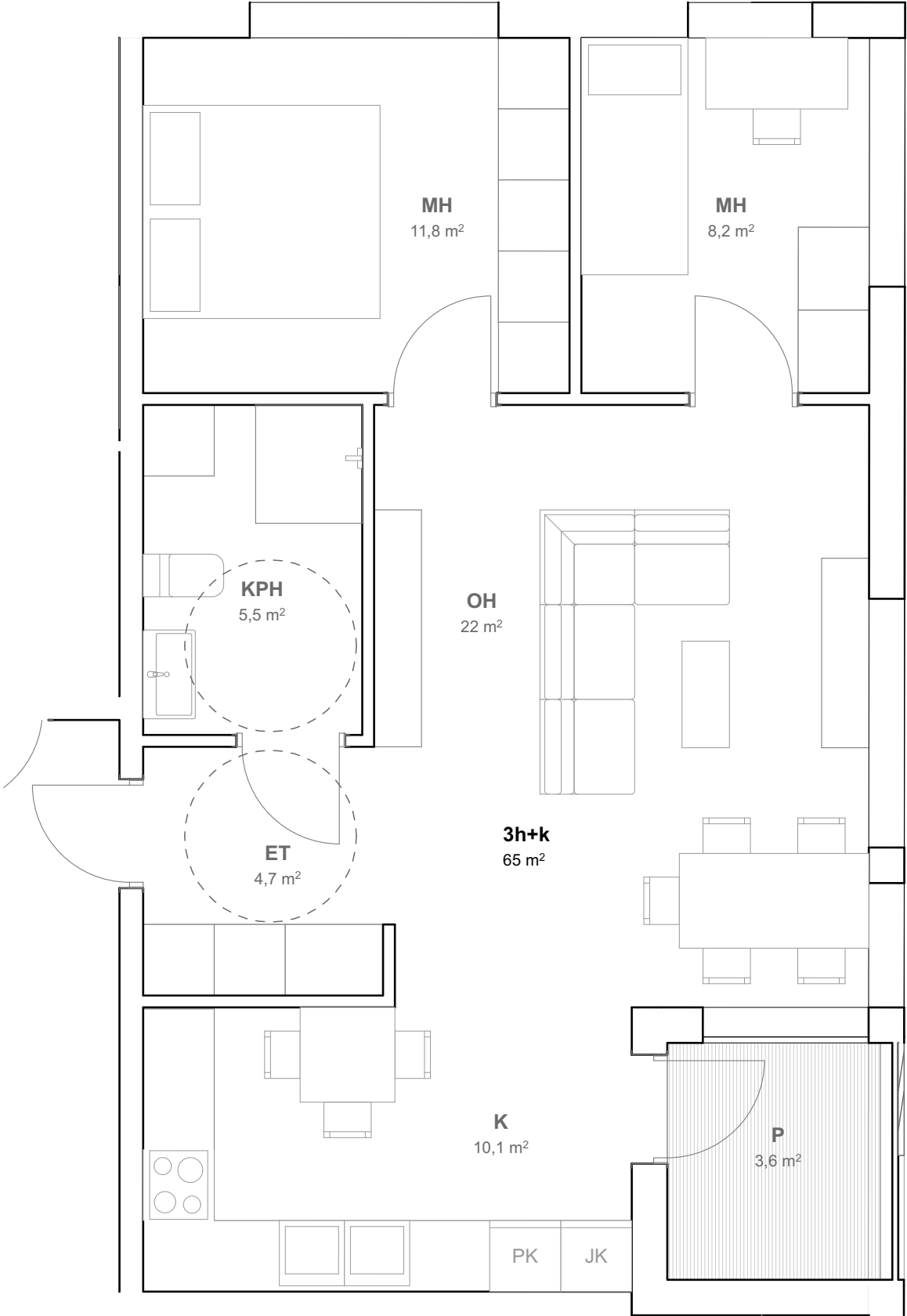
4H+KT 5kpl
100-115m2

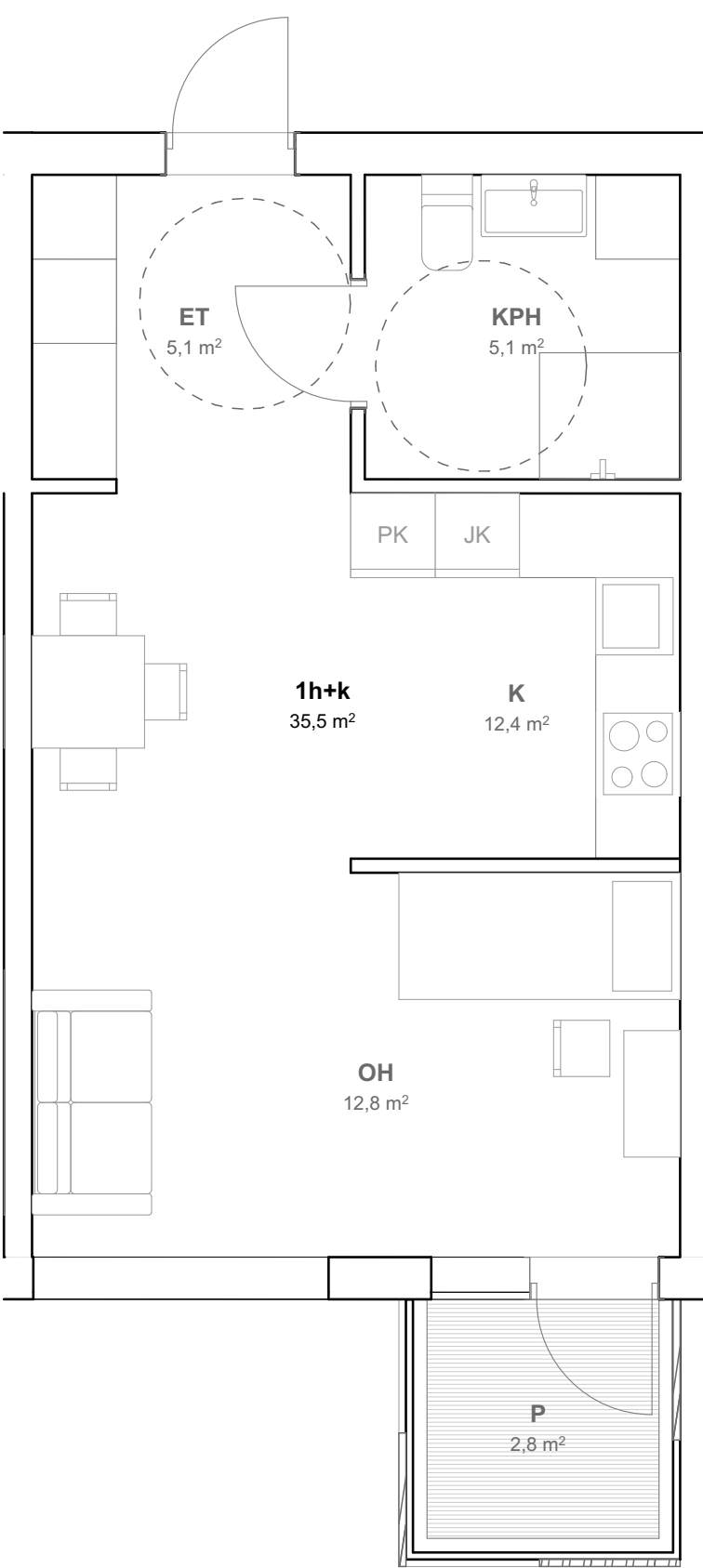
ASUNTOPOHJA YKSIÖ 1:50

ASUNTOPOHJA NELIÖ 1:50

ASUNTOPOHJA KOLMIO 1:50

ASUNTOPOHJA YKSIÖ 1:50

SISÄNÄKYMÄ KOROTUSOSAN PERHEASUNNOSTA

AMURIN TÄYDENNYSRAKENTAMINEN

VEHREYS ASUINYMPÄRISTÖSSÄ JA KAUPUNKIRAKENTEESSA

Julkisivut

Julkisivujen suunnittelussa on huomioitu Amurin historia sekä vehreyden ja maanläheisyyden teema. Uudisosien julkisivujen verhoukseen on pääasiassa eri tavoin käsiteltyä puuta. Puun sävyn sekä verhouksen suunnan ja koon vaihtuvuudella rakennusmassat ovat hahmotettavissa pienempinä yksikköinä, mikä tuo rakennuskantaan vaihtelua. Osana parvekelasitusta on puuverhous, joka mahdollistaa kasvillisuuden käytön osana julkisivua. Kattopuutarhojen vehreys on niin ikään osa julkisivuja.

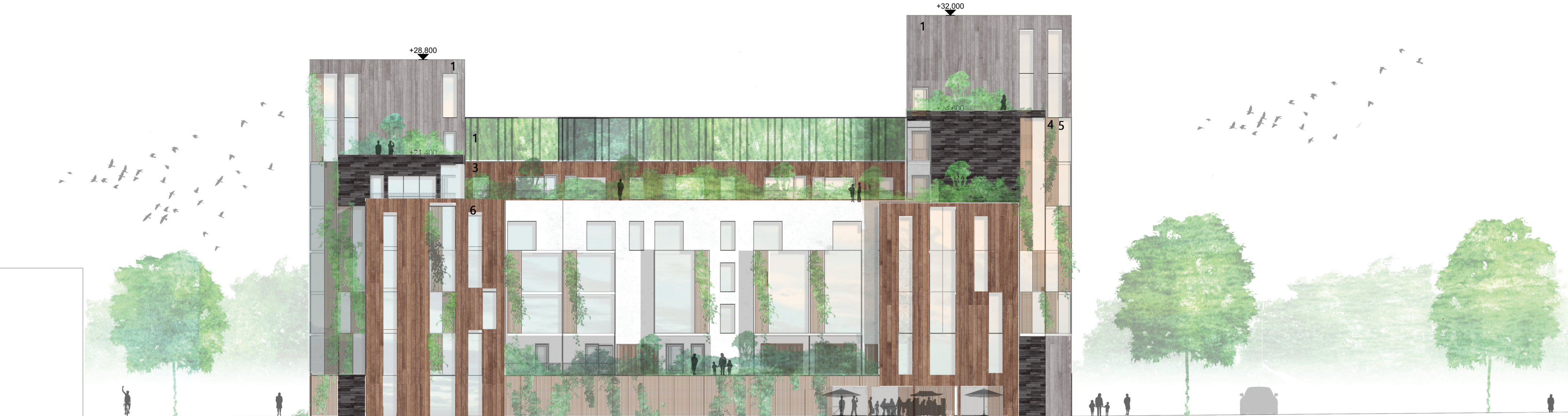
Olemassa olevan ja säästettävän rakennusosan julkisivussa on valkoinen rappaus. Ikkunakokoja on kasvatettu, mutta jako on pyritty pitämään samana. Uudismassojen ikkuna-aukotus on pystysuuntainen ja nauhamainen, mutta vaihteleva.

Materiaalien käyttö sekä aukotuksen rytmi ovat viite paitsi vanhaan Puu-Amuriin myös luonnontilaiseen metsään, jossa vuorottelevat eri korkuiset ja väriset rungot, jotka liittyvät vuoroin sulkien ja vuoroin paljastaen näkymiä.

- Julkisivumateriaalit:
- 1 Harmaa pystysuuntainen puuverhous, paksuus 23mm, leveys 170mm
 - 2 Musta vaakasuuntainen puuverhous, paksuus 23mm, leveys 170mm
 - 3 Pähkinänruskea pystysuuntainen puuverhous, paksuus 23mm, leveys 95mm
 - 4 Puurima, paksuus 40mm, leveys 40mm
 - 5 Kirkas lasi
 - 6 Valkoiseksi rapattu betonielementti

JULKISIVU POHJOISEN SUOKADULLE 1:200

JULKISIVU LÄNTEEN 1:200

JULKISIVU ITÄÄN 1:200

JULKISIVU ETELÄÄN SATAKUNNANKADULLE 1:200

AMURIN TÄYDENNYSRAKENTAMINEN

VEHREYS ASUINYMPÄRISTÖSSÄ JA KAUPUNKIRAKENTEESSA

RAKENTEET JA TILAELEMENTIT

Sekä rakennuksen korotus- että uudisosat on suunniteltu CLT-rakenteisina. Puun käyttö rakennusmateriaalina niin rakenteissa kuin pinnoissakin on ekologinen ratkaisu, ja se tukee Amurin identiteetin kehittämistä ja sitoo alueen lähemmäksi luontoa.

Puurakenteiden asettamat vaatimukset on huomioitu rakenteissa. Sekä korotus- että uudisosien rakenteet on esitetty erillisissä rakenneleikkauksissa. Korotusosien R60 paloluokitus mahdollistaa sen, että kantavien rakenteiden sisäpinnoista 20% voi olla CLT-pintaa. Korotusosissa sisäkattopinnot ovat CLT:tä, jolloin puu on osana asuntojen materiaaleja. Ulkoseiniin 170mm CLT-rakenteella päästään 0,17 U-arvoon. Asuntojen välisissä rakenteissa on huomioitu riittävä ilma- ja askelääneneristys, ja CLT-rakenne mahdollistaa jopa 55 dB ääneneristävyyden.

Rakennuksessa on yhteensä kolme porraskäytävää, joista yksi kuuluu vanhan rakennuksen säilytettävään osaan. Vanhasta rakennuksesta puretaan päädyt ja uudet porraskäytävät sijaitsevat vanhojen paikoilla, jolloin vanhoihin asuntoihin ei tarvitse tehdä muutoksia. Uudisosien tornit ovat 8- ja 9 -kerroksisia. Puukerrostalon ollessa yli 8-kerroksinen tulisi ylempiin kerroksiin järjestää osastoitu uloskäytävä. Suunnitelmassa vain yksi torni nousee 9. kerrokseen, ja koska kerroksessa on vain kaksi asuntoa, erillisen uloskäytävän tarpeellisuudesta voitaneen neuvotella viranomaisten kanssa.

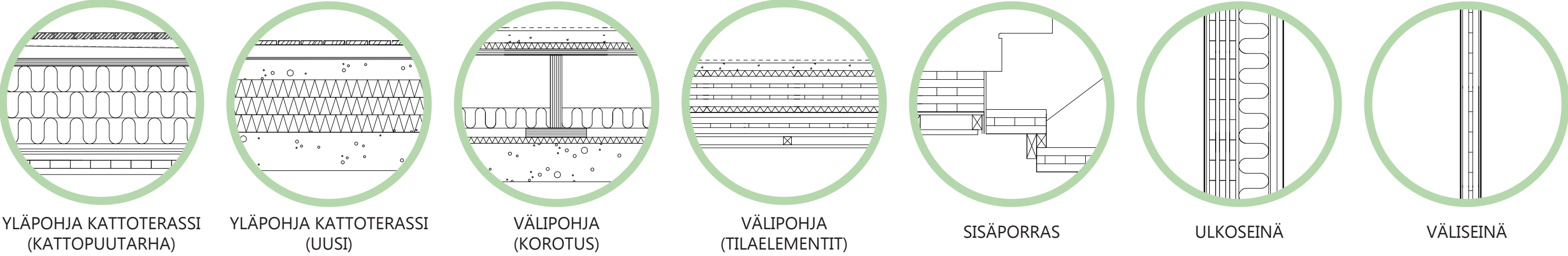
Uudisosien päädyissä on päädytty luhtikäytäväratkaisuun. Luhtikäytävillä sijaitseviin asuntoihin on suunniteltu yksilehtinen, hyvin lämpöeristetty ovi, sillä tuulikaappi tai 2- lehtinen ovi vaikuttaisi muutoin asuntojen toiminnallisuuteen.

Suunnitelmassa vanhan rakennuksen keskeisin osa on säilytetty ja sen päälle on osoitettu kaksi korotuskerrosta. Korotusosassa sijaitsee kaikkiaan neljä kaksikerroksista perheasuntoa. Vanhan rakennuksen rakenne mahdollistaa korotusosan toteuttamisen CLT-tilaelementteinä. Tilaelementit on esitetty tarkemmin tilaelementtikaaviossa ja niiden rakenne erillisessä rakenneleikkauksessa. Kukin asunto koostuu yhteensä neljästä tilaelementistä.

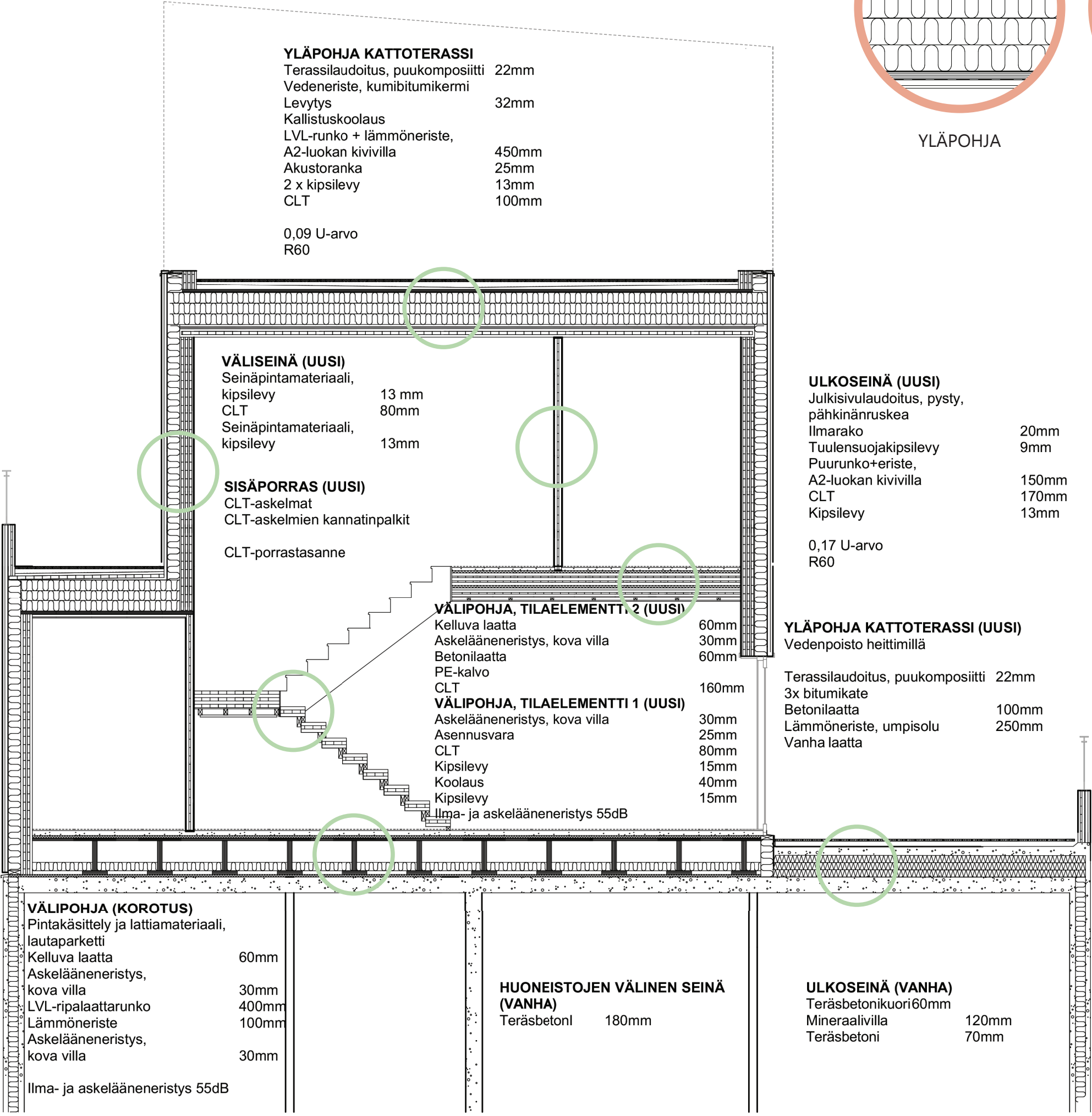

KOROTUSOSIEN TILAELEMENTTIKAAVIOT 5-6.. KERROS 1:200

KOROTUSOSA RAKENTEET 1:20

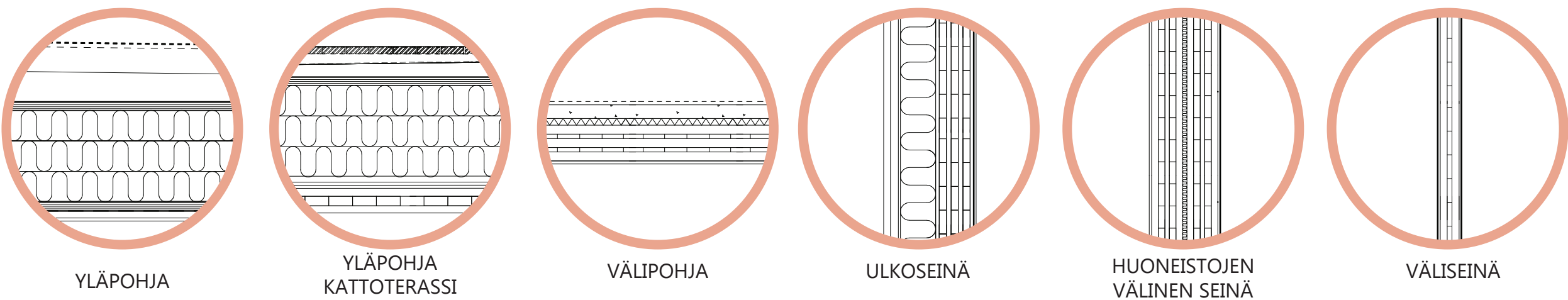
RAKENNELEIKKAUS, KOROTUSOSA 1:50

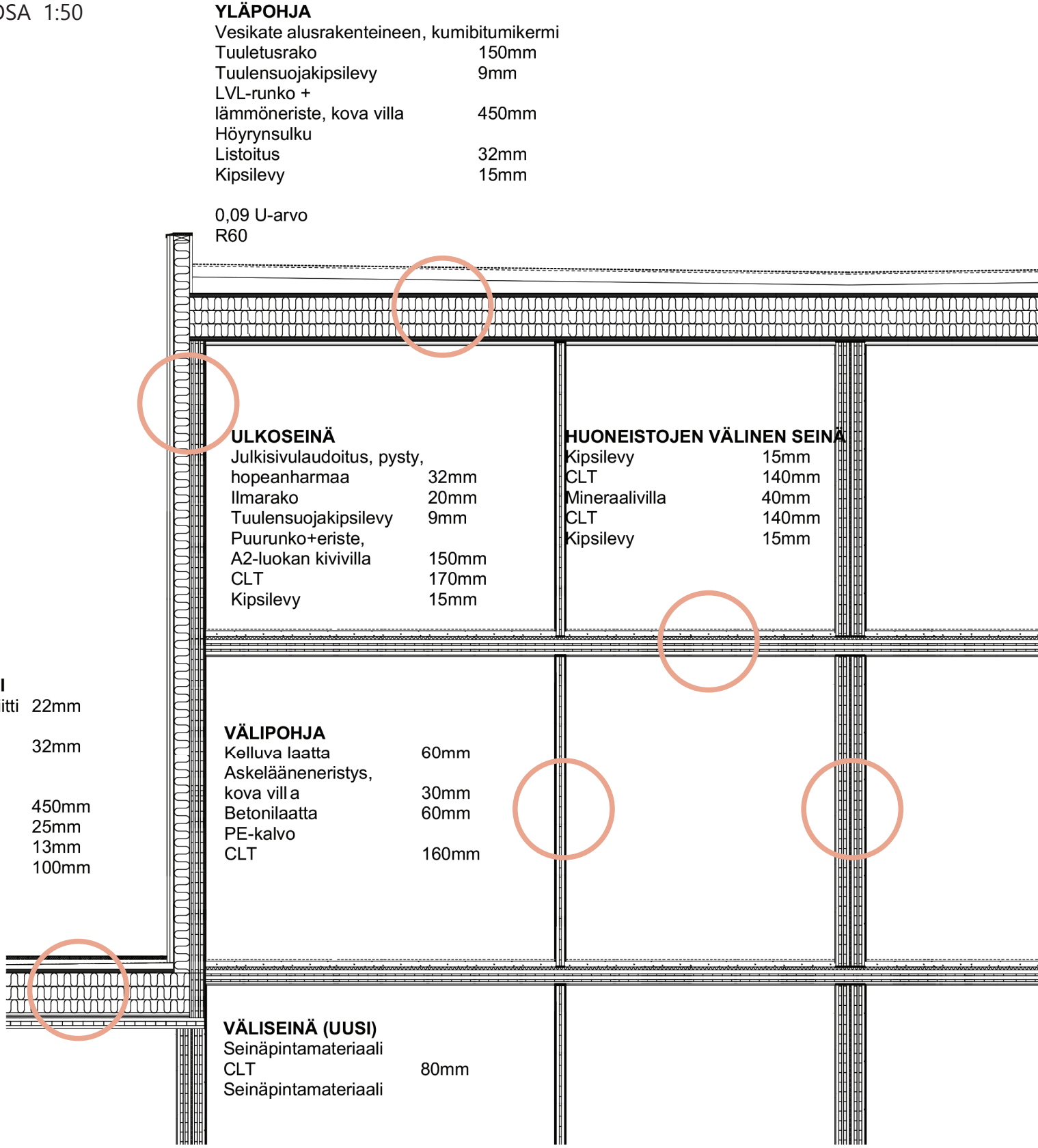
HAVAINNEKUVA SATAKUNNANKADULTA

UUDISOSA RAKENTEET 1:20

RAKENNELEIKKAUS, UUDISOSA 1:50

AMURIN TÄYDENNYSRAKENTAMINEN

VEHREYS ASUINYMPÄRISTÖSSÄ JA KAUPUNKIRAKENTEES

DIPLOMITYÖN KEHITYS

Diplomityövaiheessa on tarkasteltu kilpailualuetta kokonaisuutena laajemmassa mittakaavassa. Kilpailutyössä tavoitteena oli korostaa Amurin kulttuuriakselia, mutta keskimmäiseen korttiin, Amurin museokorttelia vastapäätt, suunniteltu umpikorttelimainen massa ei tukenut ajatusta. Rakennuksen mittakaava sekä käyttötarkoitus, hybridirakennus, eivät sopineet muuhun suunnitelmaan. Rakennusmassan sisälle ajateltu julkinen tori jäi varjoisaksi ja oli liian sulkeutunut ollakseen selvästi julkista tilaa. Lisäksi rakennusmassan koon ja sijainnin vuoksi kävelyreitit hierarkia jäi epäselväksi.

Keskimmäistä korttelia on tarkasteltu uudestaan ja umpikorttelimaisen hybridirakennuksen sijaan kortille on sijoitettu puikkomainen, korkeimmillaan kaksikerroksinen paviljonkirakennus. Paviljongissa on ravintola-kahvilatoimintaa sekä tarvittaessa Amurin aluetta ja museokorttelia tukevaa toimintaa. Paviljonkirakennus on sijoitettu niin, että sen ja Satakunnankadun väliin jää toimimainen julkinen tila, Amurin Plassi. Tori antaa tilaa Amurin museokorttelille ja jättää riittävästi etäisyyttä Satakunnankadun ja paviljonkirakennuksen väliin, jotta liikenne ei lii kaa häiritäisi torin tai paviljongin toimintoja. Paviljonki ja tori merkitsevät myös Amurin alueen kulttuuriakselin, jolla sijaitsevat päiväkot, leikki- ja urheilupuisto.

TASAPAINO YHTEISYYDEN JA YKSITYISYYDEN VÄLILLÄ

Elinympäristö muokkaa ihmisen identiteettiä, mutta samalla ihminen muokkaa myös ympäristöään näköisekseen ja rakentaa samalla paikan ja kodin tuntu. Suunnittelutyön tavoitteena oli luoda mahdollisimman monipuolisia yhteisiä ja yksityisiä tiloja, jotta asukkailla olisi mahdollisuus valita yhteisyyden ja yksityisyyden välillä. Erilaisten yhteistilojen tarkoituksena on tarjota asukkaille paitsi sosiaalisia kohtaamispaikkoja myös mahdollisuuksia muokata ja personalisoida ympäristöään. Asukkaat voivat itse määrittää yhteisten ulko- ja sisätilojen käyttötarkoituksen ja -asteen. Suunnitelma sisältää runsaasti eri tyyppisiä ulkotiloja, jotta asukkailla olisi kontakti luontoon ja mahdollisuus elvyttävään kokemukseen.

Alkuperäisessä suunnitelmassa kahden vierekkäisen korttelin asuintalojen pihat oli yhdistetty taloyhtiöiden yhteiskäytössä oleviksi korttelipuistoiksi. Rakennusten maantasokerroksissa sijaitsevat pajatilat oli mahdollista avata korttelipuistoihin päin, jolloin pajatiloja saattoi käyttää esimerkiksi pihakirppistoimintaan tai laajentaa pihalle pieneksi toriksi taloyhtiöiden omia toimintoja ja tapahtumia varten.

Sijoittamalla torin kaltaisen julkisen toiminnon korttelipuistoon asukkaiden yksityisyys häiriintyy. Tarkennetuissa suunnitelmissa pajatilojen sijainti on muutettu talon vastakkaiselle sivulle siten, että ne aukeavat keskimmäisessä korttelissa sijaitsevalle torille, Amurin Plassille. Näin pajatilatoimintoja on mahdollista yhdistää torin julkisiin toimintoihin ja ne ovat helpommin alueella kävijöiden saavutettavissa. Lisäksi korttelipuistoja on rajattu tarkemmin pensasaidoilla, jotta puistojen yksityisyys paranee.

Toisessa kerroksessa sijaitsevat pihakannet ovat ainoastaan kunkin taloyhtiön yksityiseen käyttöön. Pihakansilla sijainneet viljelylaatikat on korvattu yhteisömaistä toimintaa tukevilla oleskelutiloilla. Keskimmäisen korttelin umpikorttelimainen hybridirakennus antoi varsin tyylyn näkymän pihakansille. Paviljonkirakennus sen sijaan avaa näkymän torille eikä varjosta pihakantta tehden siitä viihtyisemmän.

Asuntosuunnittelun tavoitteena oli, että jokaisen asunnon sisällä on mahdollista rajata julkisempi ja yksityisempi puoli. Tupakeittiöratkaisuja on tarkoituksella pyritty välttämään yhden huoneen asunnoissa, ja jokaisessa asunnossa on mahdollista rajata asukkaalle henkilökohtainen tila. Työstövaiheessa pohjia on muokattu samalla ajatuksella ja niitä on tarkennettu toimivuuden osoittamiseksi. Jokaisella asunnolla on myös oma henkilökohtainen ulkotila.

Parvekkeiden ja ikkunoiden puurimoitus antaa asukkaalle mahdollisuuden säädellä itse rakennuksen julkisivussa olevan vihreyden määrää. Asukkaalla on mahdollisuus myös itse päättää, miten suuri osa palomääräysten sallimasta CLT-pinnasta jää osaksi asunnon ilmettä. Näin asukkaalla on mahdollista personoida asuntoaan omaksi, henkilökohtaiseksi tilakseen.

ANALYYSI JA LOPPUPUHDINTA

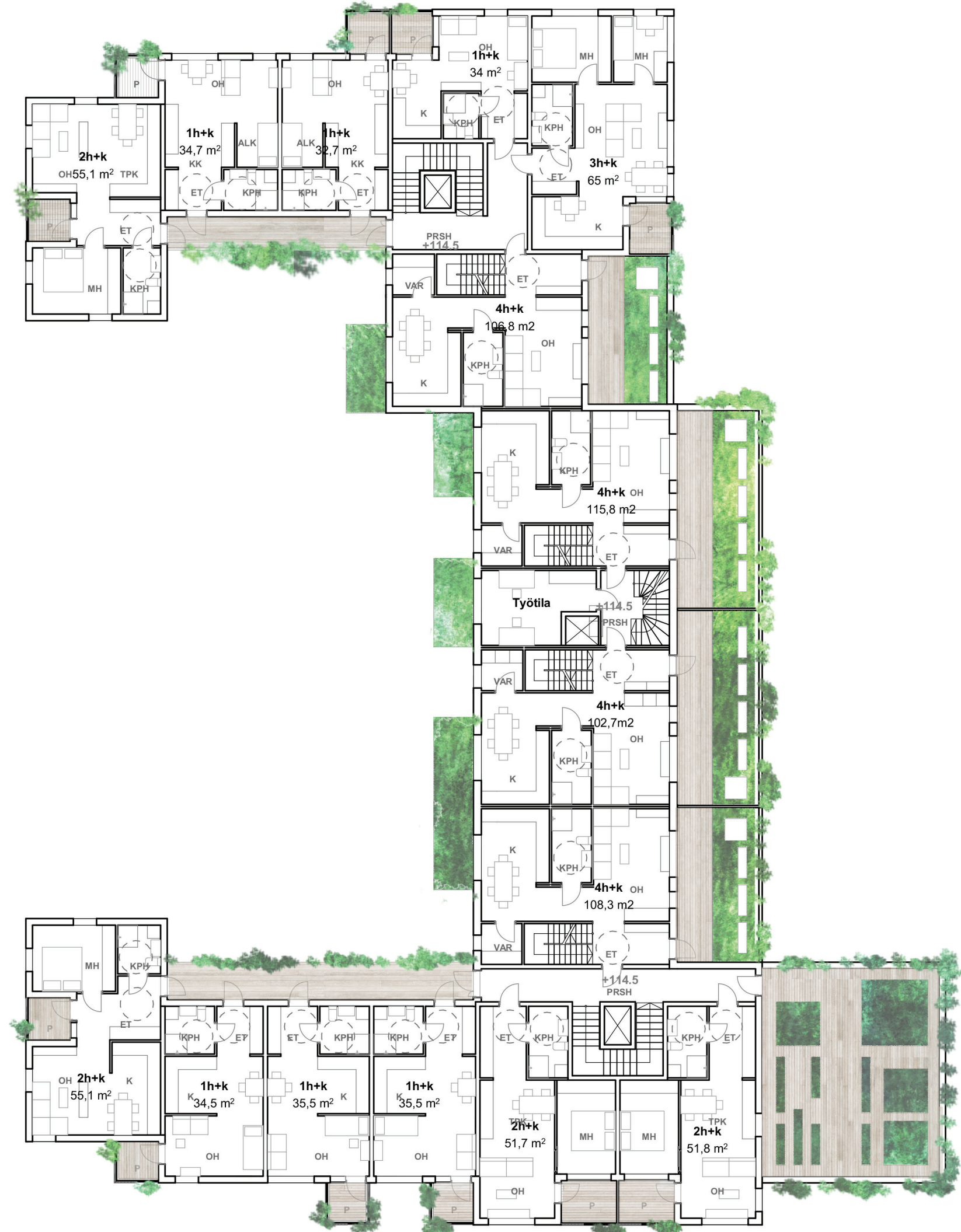
Lähestyin diplomityötä ja kilpailuehdotusta pitkälti omien kaupunkivihreään ja luonnon merkitykseen liittyvien pohdintojeni ohjaamina. Pääasiallinen tavoitteeni oli säilyttää, kehittää ja lisätä Amurin alueen vihreyttä ja muodostaa siitä Amurin alueelle uuden identiteetin. Tampereen keskustan kehittäminen on useaan otteeseen nostanut esiin kysymyksen viheralueiden kohtalosta ja käsittelystä, ja lähes poikkeukselta päädyttiin vastakkainasetteluun, jossa joko rakennetaan kaikki tai ei mitään. Kehittämällä Amurin aluetta on mahdollista luoda uudenlainen esimerkki vihreästä, mutta silti keskustamaisen tiivistä kaupunkirakenteesta. Toteutetut, lähellä olevat esimerkit rohkaisivat monipuolisempaan kaupunkisuunnitteluun.

Koin itse onnistuneeni tässä tavoitteessa ja myös kilpailulautakunnan kommentissa kiiteltiin suunnitelman vihreyttä sekä pihojen ja kattoterassien suunnittelua. Amurin asukkaat ko-kevat nykyisen alueen vihreyden positiivisena asiana, joten näen hyvinkin mahdollisena, että aluetta pyritään kehittämään siihen suuntaan.

Suunnitelmani tavoitteena oli myös hyvä asutosuunnittelu, joka vastaa tämän päivän trendejä ja kysyntää. Suurin osa nykyään tuotettavista uusista asunnoista on pieniä, putkimaisia ja niissä on hyvin vähän tilallista variaatiota. Kilpailulautakunnan kommentissa asutosuunnittelua keuhuttiin erittäin hyväksi.

Kilpailuvaiheessa painotettiin enemmän yksittäisen korttelin yksityiskohtaisempaa suunnittelmaa, ja koin laajemman kokonaisuuden suunnittelun jääneen turhan vähälle. Jatkotyöstön myötä sain tarkennettua myös aluetta kokonaisuutena siten, että se on toiminnallisesti ja työn kantavan teeman kannalta parempi. Myös rakenteiden tarkempi suunnittelu tukee ekologisuu-teemaa.

Kilpailualue käsittää vain pienen osan Amurin alueesta, jolloin koko alueen kehittämiseksi jää paljon pohdittavaa. Miten vihreyden saisi huomioitua koko alueella? Olisiko alueelle kannattavaa toteuttaa enemmän asumista myös maanläheisyyttä ja persoonallisuutta toivoville suuremmille asutokunnille? Suunnitelmassani pyrin antamaan ideoita ja ajatuksia, joita voisi soveltaa laajemminkin, ei ainoastaan rajatuissa viidessä korttelissa. Jään mielenkiinnolla seuraamaan, minkälaisen suunnan Amurin kehitys ottaa.

POHJAPIIRROS 5. KERROS 1:200

POHJAPIIRROS 6. KERROS 1:200

POHJAPIIRROS 7. KERROS 1:200

HAVAINNEKUVA SUUNNITELMASTA "HAVINA", KUVA KORTTELAPIHAN PUOLELTA.

